

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024-2025

Γ' ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Β' ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1Γ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

- Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
- Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
- Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
- Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας**.
- Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
- Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Ειρήνη: Ένα άκρως σημαντικό πανανθρώπινο ιδανικό που διαρκώς παραβιάζεται

[...] Εφόσον μέσω της ειρήνης το άτομο οδηγείται σε μία κατάσταση ευημερίας, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι η κοινωνία, όντας ένα σύνολο ατόμων, θα ακμάσει. Πράγματι, η διασφάλιση της ειρήνης διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην προαγωγή του πολιτισμού και στην προώθηση των τεχνών και των επιστημών. Τα παραπάνω καθίστανται εφικτά μέσω της υγιούς συνεργασίας ανθρώπων και λαών, της καλλιέργειας του διαλόγου και της ανταλλαγής ιδεών. Η αδελφική αρμονία μεταξύ των επιμέρους μελών της παγκόσμιας κοινότητας, που βασίζεται στις αξίες του ανθρωπισμού, υπόσχεται άνοδο του βιοτικού επιπέδου και ανάπτυξη σε όλους τους τομείς της ζωής.

Κι όμως η αξία της ειρήνης δεν εκτιμάται, ειδικότερα τον τελευταίο καιρό που την βλέπουμε άναυδοι να θυσιάζεται στον βωμό των όποιων οικονομικοπολιτικών συμφερόντων. Πώς όμως θα αντιμετωπιστεί αυτό; Είναι επιβεβλημένο να αναζητηθούν επιτέλους τρόποι να εδραιωθεί η ειρήνη. Το σπουδαιότερο μέσο, για να γίνει αυτό, δεν είναι άλλο από την ανθρωπιστική παιδεία, η παροχή της οποίας θα συντελέσει στην κατανόηση των αγαθών που προσφέρει η ειρήνη. Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητη η επιστράτευση των επιστημόνων και των πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι με την εκπόνηση προγραμμάτων και τη διοργάνωση εκδηλώσεων και ημερίδων θα αφυπνίσουν τους ανθρώπους, ενημερώνοντας για τον αφόρητο πόνο που επέρχεται μετά από έναν πόλεμο. Εξίσου σημαντική είναι και η συμβολή των Διεθνών Οργανισμών και ειρηνιστικών κινήματων, αλλά και του κάθε ατόμου ξεχωριστά, που οφείλει να ασκεί ενεργή πίεση στις πολιτικές ηγεσίες, με διαρκείς αγώνες και διαδηλώσεις για τον αφοπλισμό των λαών, την κατάργηση των πυρηνικών όπλων. Αλλά η οποιαδήποτε κινητοποίηση οφείλει να είναι προδραστική, αλλιώς, ίσως είναι αργά.

Καιρό τώρα, έχουμε αφήσει την ειρήνη στην τύχη της. Φυσικό, άλλωστε, αφού είχαμε τόσα πολλά προβλήματα να αντιμετωπίσουμε. Πανδημία, οικονομική κρίση. Ίσως είχαμε επαναπαυτεί στον κόσμο μας και νομίζαμε αφελώς ότι δεν θα χρειαστεί να ζήσουμε τις άθλιες συνθήκες πολέμου που έζησαν οι πρόγονοί μας. Ίσως αγνοήσαμε το γεγονός ότι στην πραγματικότητα πόλεμοι δεν σταμάτησαν ποτέ να γίνονται, βλέπε Μέση Ανατολή. Απλώς τώρα είναι πιο κοντά.

Είναι άραγε άκρως ουτοπικό να ελπίζουμε σε έναν κόσμο χωρίς πολέμους; Ίσως, ναι. Αλλά η αποδοχή ότι ο πόλεμος είναι σύμφυτος του ανθρώπου και η μη προσπάθεια ανατροπής αυτής της νοοτροπίας θα έχει ολέθριες επιπτώσεις για όλους μας. Η βίαιη επίλυση των διαφορών με τη δύναμη των όπλων είναι αρρωστημένη και ως τέτοια πρέπει να λαμβάνεται, καθώς αναπαράγει μία ατελείωτη φρίκη. Αντίθετα, το αίτημα για ειρήνη πρέπει να συνεχίσει να προβάλλεται ως διαχρονικό και οικουμενικό και είναι αναγκαίο να κοπιάσουμε όλοι για την ικανοποίησή του.

Αγγελική Βουρλιωτάκη

<https://www.csii.gr/eirini-ena-akros-simantiko-pananthropino-idaniko-poy-diarkos-paraviazetai/>

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(Μονάδες 30)

A.I.1. Να προσδιορίσετε το θέμα του κειμένου και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 4)

A.I.2. Να εξηγήσετε για ποιους **δύο (2)** λόγους η ανθρωπότητα, κατά τα τελευταία χρόνια, αδιαφόρησε για την ειρήνη.

(μονάδες 3)

A.I.3. Να γράψετε την ερώτηση που χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην τελευταία παράγραφο του κειμένου και να εξηγήσετε τι επιτυγχάνεται με τη χρήση της.

(μονάδες 3)

A.I.4. Να εντοπίσετε στη 2η παράγραφο του κειμένου **δύο (2)** συνδετικές λέξεις που φανερώνουν αντίθεση και **δύο (2)** συνδετικές λέξεις που φανερώνουν προσθήκη.

(μονάδες 4)

A.I.5. Να αναγνωρίσετε το είδος των πιο κάτω δευτερευουσών προτάσεων, που είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο, να δηλώσετε αν είναι ονοματικές ή επιρρηματικές, καθώς και τον συντακτικό τους ρόλο:

α. ...αφού είχαμε τόσα πολλά προβλήματα

β. ...ότι δεν θα χρειαστεί

γ. ...να κοπιάσουμε όλοι για την ικανοποίησή του

(μονάδες 9)

A.I.6. Να ξαναγράψετε την πιο κάτω περίοδο λόγου μετατρέποντας την υπογραμμισμένη φράση σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, κάνοντας τις αναγκαίες αλλαγές:

Με την υγιή συνεργασία ανθρώπων και λαών διασφαλίζεται η ειρήνη.

(μονάδες 3)

A.I.7. Να γράψετε **ένα (1)** ομόηχο (ομώνυμο) για κάθε μια από τις εξής λέξεις: «τύχη», «ίσως».

(μονάδες 2)

A.I.8. Να γράψετε **δύο (2)** υπώνυμα για κάθε μία από τις εξής λέξεις: «τέχνες», «επιστήμες». (μονάδες 2)

A. II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (Μονάδες 40)

«...Το αίτημα για ειρήνη πρέπει να συνεχίσει να προβάλλεται ως διαχρονικό και οικουμενικό και είναι αναγκαίο να κοπιάσουμε όλοι για την ικανοποίησή του».

Με αφορμή τις συνεχιζόμενες πολεμικές συγκρούσεις των ημερών μας, σου έχει ζητηθεί να συγγράψεις άρθρο που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σου, με τίτλο «Η ειρήνη εκπέμπει σήμα κινδύνου».

Στο άρθρο σου να παρουσιάσεις **δύο (2)** θετικά αποτελέσματα της ειρήνης και **δύο (2)** τρόπους οικοδόμησής της στον κόσμο.

(Έκταση: τουλάχιστον 250 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρεις το ονοματεπώνυμό σου ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σου.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Μίλτος Σαχτούρης, «Το ψωμί»

Ένα τεράστιο καρβέλι, μια πελώρια φραντζόλα ζεστό
ψωμί, είχε πέσει στο δρόμο από τον ουρανό·
ένα παιδί με πράσινο κοντό βρακάκι και με μαχαίρι
έκοβε και μοίραζε στον κόσμο γύρω,
όμως και μια μικρή, ένας μικρός άσπρος άγγελος, κι αυτή
μ' ένα μαχαίρι έκοβε και μοίραζε
κομμάτια γνήσιο ο υ ρ α ν ό
κι όλοι τώρα τρέχαν σ' αυτή, λίγοι πηγαίναν στο ψωμί,
όλοι τρέχανε στον μικρόν άγγελο που μοίραζε ο υ ρ α ν ό!
Ας μην το κρύβουμε
διψάμε για ουρανό!

Ερώτηση Β1

Να παρουσιάσετε τις ενέργειες του αγοριού και του κοριτσιού και να εξηγήσετε ποιο ήταν το αποτέλεσμά τους σε σχέση με τους ανθρώπους που βρίσκονταν γύρω τους.

(μονάδες 10)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννης Ρίτσος - *Γράμμα στον Ζολιό Κιουρί* (απόσπασμα)

Ξεμάθαμε πολλά, Ζολιό, ξεμάθαμε
πώς γλιστράει το ψάρι της γαλήνης στα ρηχά της σιγαλιάς
πώς μπλέκονται οι γαλάζιες φλέβες στα χέρια της άνοιξης – ξε-
μάθαμε,
μάθαμε τώρα κάτι πράγματα απλά, πολύ απλά, πολύ σίγουρα
πως ο ουρανός αρχίζει απ' το ψωμί
πως δεν είναι δίκιο άλλοι να βγάζουν το ψωμί κι άλλοι να τρώνε
το ψωμί
πως δεν είναι δίκιο να φτιάχνουν κανόνια και να λείπουν τ' αλέ-
τρια, – απλά πράγματα,
μπορεί κ' ένα παιδί να τα πει σε μια φουσαρμόνικα της τσέπης
μπορεί κ' ένας καλός φαντάρος που ονειρεύτηκε τη μάνα του
να τιναχτεί απ' τον ύπνο του και να τα πει σε μια σάλπιγγα
κ' οι νεκροί μας τα ξέρουν πιο καλά – κάθε νύχτα η σιωπή τους
τα φωνάζει – απλά πράγματα
– δεν είμαστε σοφοί, Ζολιό,
απλά πράγματα λέμε, πολύ απλά τα λέμε
πως αξίζει κανέναν να ζει και να πεθαίνει
για τη λευτεριά και την ειρήνη.

Γιάννης Ρίτσος, *Γράμμα στον Ζολιό Κιουρί: Αγρύπνια 1941 – 1953*,
στο *Ποιήματα 1941 – 1958*, τόμ. Β, Αθήνα, Κέδρος, ¹⁰1978, σ. 108.

Ερώτηση Β2

α) Να εντοπίσετε **δύο (2)** κοινά σύμβολα στο ποίημα «Το ψωμί» και στο απόσπασμα από την ποιητική σύνθεση *Γράμμα στον Ζολιό Κιουρί* και να εξηγήσετε τι σημαίνουν αυτά.

(μονάδες 10)

β) Να αναφέρετε σε ποιο ρηματικό πρόσωπο μιλά το ποιητικό υποκείμενο στους δύο τελευταίους στίχους του ποιήματος «Το ψωμί» και στους δύο τελευταίους στίχους του αποσπάσματος από την ποιητική σύνθεση *Γράμμα στο Ζολιό -Κιουρί*. Τι επιτυγχάνεται σε κάθε ποίημα με αυτές τις επιλογές; Να τεκμηριώσετε με αναφορές και στα δυο ποιήματα.

(μονάδες 10)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ